

deopotrivă au părut să uite faptul că în spatele situației prezente se află un trecut. O istorie de conflicte, pe care ne-o amintim mai ades, dar și una de negocieri și stratageme variate, un proces politic și militar care se întinde pe durata unui deceniu și jumătate, a cărui decriptare condiționează orice tentativă de interpretare. Momentul asupra căruia autorii se focalizează este cel al negocierilor și al acordului de la Rambouillet, de la sfârșitul anilor 90. Un acord puțin credibil încă din momentul în care a fost formulat, în urma unor negocieri dificile, acompaniate de o perdea de « iluzii necesare » care au lăsat opinia publică și – fapt mult mai important – principalii participanți neîncrezători în efectele „Acordului interimar pentru pace și autonomia Kosovo” din mai 1999.

Metoda prin care autorii ne introduc în subiect are în sine valoarea unei demonstrații de profesionalism. Departate de a face o simplă recapitulare sinoptică a evenimentelor care au marcat conferința de la Rambouillet, Ion Coman și Camelia Enache preferă o disecție sistematică, luminând rând pe rând variatele aspecte implicate în negocieri prin raportarea lor la teoria generală a negocierii. Contribuția lor este în acest fel cu atât mai importantă, subiectul negocierilor în politica internațională fiind rareori abordat de către autori români. În afara lucrărilor lui Mircea Malița și Ion Deac, abundent citați în această lucrare, nici nu putem aminti alte contribuții românești notabile. Fără a

extinde mai mult decât este necesar aspectul teroretic al lucrării, autorii au totuși meritul de a pune în evidență exact acele aspecte pe care cititorul le poate regăsi în analiza de caz : de la etapa « protonegocierei » și a formării echipelor, la alegerea strategiei de negociere și a tehnicilor, toate elementele prezentate în prima parte a lucrării se dovedesc un adevărat ghid de lectură pentru partea a doua. Ostilitatea și neîncrederea liderilor, efectele opțiunilor făcute în alcătuirea echipelor de negociere, maniera contradictorie de definirea a obiectivelor, sunt rând pe rând revelate cititorului. Stângăciile delegației albaneze, atitudinea tehnică a delegației sârbe în care abundă specialiștii în drept constituțional, abordările agresive, tergiversările, manipularea prin utilizarea celor mai diverse metode – de la utilizarea presei la acțiunea militară – o anumită lipsă de corență a occidentalilor în privința obiectivelor cu inevitabilele consecințe pe parcursul negocierilor și după acestea, sunt analizate sistematic și plasate în contextul istoric și politic al momentului. Simplul termen « negociere » tinde să aibă asupra publicului un efect liniștitor, ca o garanție a identificării soluției ideale pentru o situație de criză. Ion Coman și Camelia Enache ne demonstrează însă caracterul relativ al negocierii, faptul că în absența unei angajări sincere negocierea poate să conducă la rezultatele complet opuse celor pe care în genere ne place să le anticipăm. În fapt, punând în evidență prin analiza detaliilor – mergând chiar până la analiza

agendei de întâlniri a diverselor delegații – lipsa unei convergențe în obiectivele participanților, autorii conchid, alăturându-se aici opiniei lui Henry Kissinger, că negocierile de la Rambouillet au reprezentat, datorică modului în care au fost purtate, preludiul războiului și nu al păcii.

Trăim într-o lume în care schemele diplomației clasice, la fel ca și cele ale războiului tradițional, sunt înlocuite cu un tablou complex care combină conflicte asimetrice, scenariile politice și militare atipice, o implicare fără precedent a mijloacelor media și a opiniei publice. În acest « sat global » statele funcționează într-o manieră postmodernă, integrate în rețele internaționale stratificate, iar definirea frontierelor a devenit din ce în ce mai dificilă, pe măsură ce conviețuirea este din ce în ce mai strânsă iar conflictele din ce în ce mai apropiate de « frontierele noastre interne », după formula lui Samuel Huntington. Aceasta este și concluzia spre care ne conduc cei doi autori ai lucrării de față, extrapolând astfel lecția de istorie recentă pe care ne-o oferă cazul Kosovo.

Daniela Zaharia
Institutul Diplomatic Român
Universitatea București – Facultatea de Istorie